

Sygn. akt I Ns 652/13

POSTANOWIENIE

Dnia 25 marca 2015r.

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący SSR Wojciech Zatorski

Protokolant Martyna Kamińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 marca 2015r. w Ś.

sprawy z wniosku K. P.

przy udziale Z. P.

o podział majątku wspólnego

I. ustala, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni K. P. oraz uczestnika Z. P. wchodzi lokal stanowiący odrębną własność położony w Ś. przy ul. (...), dla którego prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...) przez Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Ś., wraz z udziałem wynoszącym (...).0000.000 (dziewięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt osiem milionowych) we wspólnych częściach i urządzeniach budynku oraz w działce gruntu nr (...), o wartości 96.552,00 zł (dziewięćdziesiąt sześć tysięcy pięćset pięćdziesiąt dwa złote) ;

II. dokonuje podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania opisanego w pkt I w ten sposób, że wskazany tam lokal przyznaje na wyłączną własność K. P. bez obowiązku spłat na rzecz Z. P. ;

III. oddala wnioski wnioskodawczyni o :

a) rozliczenia wydatków z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika (w kwocie 27.000 zł)

b) zasądzenie wydatków z majątku odrębnego wnioskodawczyni na majątek wspólny z tytułu kosztów utrzymania lokalu ;

IV. ustala, że koszty postępowania każde z uczestników ponosi we własnym zakresie ;

V. wydatki z tytułu opinii biegłej oraz wynagrodzenia kuratora uczestnika zalicza na rachunek Skarbu Państwa ;

VI. ustala i przyznaje kuratorowi uczestnika tj. A.. M. W. wynagrodzenie z tego tytułu w kwocie 2.952 zł (łącznie z podatkiem VAT), płatne ze środków Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Ś..

Sygn.akt I Ns 652/13

UZASADNIENIE

K. P. wniosła o dokonanie podziału majątku wspólnego jej i byłego męża Z. P.. Wskazała, że w skład tego majątku wchodzi nieruchomości w postaci lokalu mieszkalnego o wartości 80.000 zł w Ś. , a także nakłady z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika w wysokości 27.000 zł; wniosła o przyznanie lokalu na wyłączną jej własność, natomiast nakładów na rzecz uczestnika, z obowiązkiem spłaty na jego rzecz kwoty 26.500 zł tytułem wyrównania udziału w majątku dorobkowym, płatne w ciągu 5 lat, a także zasądzenie na jej rzecz kwoty 626,92 zł z tytułu nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny (k. 2). W uzasadnieniu wniosku podała, że strony w okresie małżeństwa

nabyły lokal wskazany powyżej, a ponadto, że uczestnik w ostatnich 10 latach uległ nałogowi hazardu, w wyniku czego trwonili wspólne dochody byłych małżonków, a następnie prosił żonę o pożyczki lub ich poręczenie, a ta ulegała mężowi i niejednokrotnie sama zaciągała pożyczki, które przeznaczane były na kolejne gry hazardowe lub spłatę poprzednich pożyczek, aż doszło do tego, że małżonkowie sprzedali za 16.000 zł garaż na pokrycie długów z hazardu; łączne wydatki na spłatę długów hazardowych w latach 2002-2011 wyniosły 27.000 zł; wnioskodawczyni poniosła też nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny poprzez opłacanie podatku od nieruchomości, ponoszenie opłat, czynszu za mieszkanie, w kwocie 1253,84 zł (na dzień złożenia wniosku), co daje udział uczestnika $\frac{1}{2}$ tej kwoty (k.3- 4).

Następnie wnioskodawczyni zmieniła wniosek w ten sposób, że - poza żądaniami z wniosku pierwotnego (przyznanie jej lokalu o wartości 80.000 zł, rozliczenie nakładów z majątku wspólnego na majątek odrębny w kwocie 27.000 zł) - zgłosiła wniosek o ustalenie nierównych udziałów jej i byłego męża w majątku wspólnym w proporcji 90% do 10% oraz zasądzenie na jej rzecz od uczestnika tytułem wyrównania udziałów kwoty 16.300 zł (k. 33). Uzasadniając zmianę żądań wnioskodawczyni wskazała, że podstawę ustalenia nierównych udziałów stanowi wieloletni nałóg hazardowy byłego męża, trwonienie wspólnych dochodów, zaciąganie pożyczek na spłatę długów hazardowych, które spłacać musiała wnioskodawczyni (k. 34).

Wnioskodawczyni wносиła też o wydanie postanowienia częściowego (k.38), jednak wniosek ten cofnęła (k.55).

Kurator uczestnika wniósł o ustalenie, że w skład majątki stron wchodzi lokal mieszkalny, o którym mowa we wniosku, a także ustalenie, że udziały byłych małżonków w majątku dorobkowym są równe, dokonanie podziału majątku poprzez przyznanie lokalu na własność wnioskodawczyni, z obowiązkiem spłaty uczestnikowi $\frac{1}{2}$ wartości, jak również przyznanie kuratorowi kosztów z tytułu pełnionej funkcji (k. 81). Uzasadniając w/w stanowisko wskazał, że w sprawie nie zachodzą ważne powody do ustalenia nierównych udziałów byłych małżonków w ich majątku, brak podstaw do przyjęcia, że uczestnik nie przyczynił się do powstania tego majątku, wnioskodawczyni nie tłumaczy wnioskowanej proporcji nierównych udziałów, nie wykazała ona, że pieniądze pochodzące ze sprzedaży garażu przeznaczyła na spłatę długów, jak też, że zaciągnięta przez nią pożyczka miała związek z hazardem uczestnika (k. 82-83).

Wnioskodawczyni rozszerzyła wniosek w ten sposób, że wniosła o zasądzenie na jej rzecz od uczestnika dalszej kwoty 2.935,03 zł tytułem dalszych nakładów z jej majątku odrębnego na majątek wspólny, tj. lokal mieszkalny, poprzez uiszczanie opłat eksploatacyjnych za ten lokal w kwocie 5.870,07 zł (k. 165).

Ostatecznie wnioskodawczyni wniosła o ewentualne ustalenie nierównych udziałów byłych małżonków w majątku dorobkowym wyłącznie na wypadek nieprzyznania jej lokalu mieszkalnego (k. 177).

Sąd ustalił poniższy stan faktyczny:

Małżeństwo K. P. i Z. P. zawarte 15.07.1978r. zostało rozwiązane przez rozwód, z winy uczestnika, wyrokiem Sądu Okręgowego w Świdnicy z 30.11.2012r.

W okresie małżeństwa byli małżonkowie nabyli lokal mieszkalny nr (...) w budynku przy ul. (...). B. nr 3 w Ś., o powierzchni 44,7 m². Wartość tego lokalu wynosi 96.552 zł.

Bezsporne

W okresie małżeństwa uczestnik pracował jako taksówkarz. Od ok. 6-7 lat przestał przynosić pieniądze do domu, co żonie tłumaczył brakiem klientów, jednak do domu telefonowali klienci chcąc zamówić kurs. Nadużywał alkoholu i często z tego powodu nie mógł realizować zamówień. Nieregularnie, co 2-3 miesiące, dawał wnioskodawczyni „na dom 300-400 zł na miesiąc. Często sam żądał natomiast pieniędzy od żony, tłumacząc, że potrzebuje na paliwo lub na opony, a także, iż ma długi w ZUS. O bieżące utrzymanie, w tym wyżywienie, opłaty i remonty dbała wnioskodawczyni. Miesięczny koszt utrzymania rodziny wynosił 1500 zł.

Dowód:

- przesłuchanie wnioskodawczyni - k. 65 i 110o.- 111,
- historia rachunku bankowego - k. 17,
- decyzja w sprawie wymiaru podatku - k. 18.
- dowody wpłat - k. 19.

Kilka lat temu uczestnik zaczął grać hazardowo. Z tego tytułu zaciągał pożyczki, których nie spłacał. Pożyczki częściowo spłacała wnioskodawczyni; szantażowana przez uczestnika samobójstwem lub odejściem od niej, godziła się na takie zachowanie uczestnika chcąc utrzymać ich związek.

Również z powodu długów byli małżonkowie w 2011r. sprzedali stanowiące ich wspólną własność spółdzielcze własnościowe prawo do garażu za kwotę 16.000 zł. Wnioskodawczyni zgodziła się na tę sprzedaż chcąc ratować małżeństwo. Ponieważ środki uzyskane z tej sprzedaży nie pokryły wszystkich długów uczestnika, domagał się on od wnioskodawczyni dalszych kwot, a ta przelała na jego konto 5.000 zł i 2.000 zł, a także przekazywała mu swoje oszczędności, łącznie 4.000 zł. Suma długów uczestnika płaconych przez wnioskodawczynię z własnych dochodów, oszczędności i sprzedaży garażu wyniosła 27.000 zł. Ponadto komornik wszczął egzekucję z nieruchomości /byłych/ małżonków. Dowód:

- dowody przelewów spłat pożyczek - k 16,
- zeznania G. S. - k.56,
- przesłuchanie wnioskodawczyni - k. 64o.-65, 110o.-111,
- zawiadomienie - k. 40,
- umowa sprzedaży - k. 13-14,
- umowa pożyczki - k. 15.

Uczestnik wyprowadził się z mieszkania w 2012r , Następnie w liście do byłej żony z 13.12.2013r. zrezygnował ze swych praw do mieszkania i przeprosił ją za wyrządzone jej krzywdy.

Dowód:

- opinia biegłego z wyjaśnieniem - k. 125-131 i 148,
- list i oświadczenie uczestnika - k. 90,
- przesłuchanie wnioskodawczyni - k. 64-65.

Sąd zważył:

Od chwili ustania wspólności ustawowej do majątku, który był nią objęty, jak również do podziału tego majątku, stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku (art. 46 K.r.o.). W postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd rozstrzyga także o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym oraz o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego lub odwrotnie podlegają zwrotowi (art. 567 § 1 k.p.c.). Do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, a zwłaszcza do odrębnego postępowania w sprawach wymienionych w paragrafie pierwszym stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku (art. 567 § 3 k.p.c.), te zaś odsyłają do przepisów o zniesieniu współwłasności (art. 688 k.p.c.).

Zasadą jest, że oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym (art. 43 § 1 K.r.o.), jednakże z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku (§ 2), a przy ocenie, w jakim stopniu każdy z małżonków przyczynił się do powstania majątku wspólnego, uwzględnia się także nakład osobistej pracy przy wychowaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym (§ 3).

Wnioskodawczyni ostatecznie zawnioskowała o przyznanie jej na wyłączną własność lokalu mieszkalnego, stosownie do rezygnacji uczestnika z tego składnika majątku, natomiast żądanie ustalenia nierównych udziałów w majątku dorobkowym zgłosiła jako ewentualne, co oznacza, że uwzględnienie pierwszego z żądań skutkuje brakiem orzeczenia w zakresie nierównych udziałów.

Sąd przyjął, że list oraz oświadczenie (k. 90) pochodzą od uczestnika i stanowią o jego rezygnacji z tego składnika majątku na rzecz wnioskodawczyni. Treść tych dokumentów po pierwsze nie pozostawia wątpliwości, że pisała je osoba znająca bardzo dobrze sytuację życiową byłych małżonków. Wskazuje na to użycie danych uczestnika, odniesienie do zaocznego orzekania rozwodu oraz wiedza o majątku i sytuacji wnioskodawczyni. Jasne i oczywiste pozostaje również, jakie jest przesłanie tych dokumentów, tj. skrucha osoby, która zawiniła względem byłego małżonka i prośba o wybaczenie, a także świadome zadysponowanie majątkiem, co do którego składający to oświadczenie nabrał przekonania, iż powinien on należeć wyłącznie do jednej osoby, tzn. tej, dzięki której powstał i został utrzymany.

Również autorstwo tych dokumentów nie budzi wątpliwości, a mianowicie, że ich autorem jest uczestnik. Potwierdza to opinia biegłej (k. 131), która po przeprowadzeniu danych porównawczych z dokumentacją zawierającą pismo Z. P., jednoznacznie stwierdziła, że napisał je uczestnik. W/w opinia sporządzona została przez osobę o stosownych kwalifikacjach i doświadczeniu, w kwestii dla sprawy istotnej, a wymagającej specjalnej wiedzy zawodowej. W toku opiniowania przeprowadzono stosowne badania porównawcze, po czym w sposób jasny i kompletny zaprezentowano wynikające z nich wnioski. Wątpliwości kuratora uczestnika (k. 143-4) biegła wyjaśniła na piśmie (wskazując na różnice sformułowań: „autor tekstu-autor pisma” - k. 148), w sposób skutkujący brakiem dalszych uwag (k. 162). Brak więc podstaw do kwestionowania w/w opinii, która w ocenie sądu stanowi dowód pewny, będący podstawą ustaleń w sprawie.

Wobec powyższego przyjęto, że uczestnik zadysponował swoim prawem na rzecz wnioskodawczyni, co oznacza przyznanie jej lokalu mieszkalnego na wyłączną własność, bez orzekania o splatach z tego tytułu. Powtórzyć zatem pozostaje, że z racji uwzględnienia tego wniosku bezprzedmiotowe staje się orzekanie o żądaniu ewentualnym, tj. ustalaniu nierównych udziałów.

Dla porządku natomiast odnotować należy, iż z listu uczestnika do wnioskodawczyni jasno wynika, że ma on poczucie wyrządzonej byłej żonie olbrzymiej krzywdy, co łączy się zeznaniami samej wnioskodawczyni na temat postawy byłego męża przez ostatnich kilkanaście, w szczególności 6-7 lat małżeństwa, a zwłaszcza nadużywania alkoholu, braku zainteresowania potrzebami rodziny, niełożenia na dom, czy wreszcie, a raczej przede wszystkim, uprawiania hazardu. Po części okoliczności te wynikają również z zeznań świadka G. S. (k. 550.). Dodać można, że zapewne bez wyraźnej zaistniałej potrzeby byli małżonkowie nie sprzedawaliby garażu (zwłaszcza, jeżeli uczestnik zarabkował jako taksówkarz), jak też bez potrzeby wnioskodawczyni nie pożyczala pieniędzy od G. S.. Wskazuje to na wyjątkowe, nadzwyczajne okoliczności w sytuacji materialnej byłych małżonków. Zapewne także wnioskodawczyni wykorzystywałaby swój urlop na wyjazd na wczasy, na które jednak nie jeździła z braku pieniędzy, nie zaś na malowanie, remonty mieszkania, itp. Z uwagi na korelację tych dowodów uznano je za wiarygodne, a fakty z nich wynikające za udowodnione. Przeprowadzone dowody wyraźnie wskazują więc, że od kilku co najmniej lat uczestnik w zasadzie nie interesował się domem, na utrzymanie rodziny łożył nieregularnie, wręcz sporadycznie, a ostatnie 3 lata przed rozwodem - w ogóle. Ponadto sam żądał pieniędzy od żony na paliwo, opony i ZUS, powołując się nieprawdziwie na brak klientów. Nadużywał alkoholu i uprawiał gry hazardowe, a gdy była żona odkryła prawdę, szantażował ją, że popełni samobójstwo lub opuści żonę, a ta - chcąc ratować małżeństwo - nie dość, że akceptowała poczynania męża,

dawała mu pieniądze ze swych oszczędności a nawet sama zaciągała pożyczki. Taka postawa bynajmniej nie świadczy o równych prawach i równych obowiązkach w związku małżeńskim.

Sąd nie widzi natomiast podstaw do potraktowania jako „nakładów” nazwanych tak we wniosku (pkt 2) wydatków dokonanych istotnie z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestnika.

Zgodnie z art. 45 § 1 K.r.o. każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności. Zwrotu dokonuje się przy podziale majątku wspólnego, jednakże sąd może nakazać wcześniejszy zwrot, jeżeli wymaga tego dobro rodziny (§ 2). Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dług jednego z małżonków został zaspokojony z majątku wspólnego (§ 3).

Niewątpliwie zaciąganie długów hazardowych nie zyskało akceptacji wnioskodawczyni, zatem stanowiły one zobowiązanie wyłącznie uczestnika. Niewątpliwie też zostały pokryte ze środków pochodzących z dochodów wnioskodawczyni za pracę, uzyskanych w czasie małżeństwa, zatem stanowiły zaspokojenie długów uczestnika z majątku wspólnego. Wydatki takie nie stanowią jednak nakładów na cudzy majątek (w tym też na majątek odrębny). Podziałowi majątku dorobkowego podlegają zresztą wyłącznie aktywa istniejące w dacie podziału, a tak nie jest w tym przypadku, skoro nie istnieje składnik majątku w postaci tych „nakładów”.

Z kolei rozliczeniu kwoty 27.000 zł, już nie jako nakładów, lecz jako wydatków, sprzeciwia się względ na istotę żądań wnioskodawczyni, która chciała kwotę tę rozliczyć przy podziale lokalu. Ponadto, chociaż wnioskodawczyni nie akceptowała zaciągania długów hazardowych przez byłego męża, to ostatecznie z własnej woli długi te spłacała, nie oczekując tak naprawdę od uczestnika ich /współ/spłaty. Jakkolwiek zatem, w myśl w.w przepisów, merytorycznie byłoby usprawiedliwione, aby uczestnik zwrócił jej połowę tej kwoty, z racji łączności w/w wniosków, okoliczności spłaty długów i przyznania wnioskodawczyni lokalu mieszkalnego bez spłat na rzecz uczestnika, rozliczenie takie nie ma uzasadnienia.

W realiach sprawy sąd nie znajduje też podstaw do obciążenia uczestnika 1/2 wydatków z tytułu utrzymania lokalu, z majątku odrębnego wnioskodawczyni na majątek wspólny. Jest oczywiste, że współwłaściciele mają obowiązek dbałości o rzecz wspólną i ponoszenia kosztów jej utrzymania (k. 165 i 176), zaś wnioskodawczyni ponosząc te koszty w całości de facto współfinansowała wydatki obciążające uczestnika. Uczestnik wyprowadził się jednak z mieszkania w okolicznościach znamionujących zamiar wyprowadzki na stałe, by ostatecznie w 2013r. wysłać wnioskodawczyni w/w list, w którym rezygnuje z praw do mieszkania. W. sama ponosiła koszty utrzymania mieszkania, lecz także sama mieszkanie to użytkowała (i nadal sama chce to czynić, zatem i zapewne opłacać sama wszystkie wynikające stąd koszty, skoro domaga się przyznania jej tego mieszkania). Korelatem samodzielnego ponoszenia kosztów utrzymania mieszkania stało się więc samodzielne z niego korzystanie, które wnioskodawczyni - na zasadzie nieformalnego podziału do korzystania — wykonywała, chce to czynić nadal (skoro takie zgłasza wnioski) i będzie je kontynuować (bowiem uzyskała prawo do całego lokalu). W tych realiach brak podstaw do obciążania uczestnika wydatkami z tego tytułu.

O kosztach postępowania (pkt IV) orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. mając na względzie to, że w istocie oboje uczestnicy byli jednakowo zainteresowani rozstrzygnięciem polegającym na dokonaniu podziału ich majątku.

Ponieważ w sprawie ustanowiony został kurator dla nieobecnego uczestnika należało mu przyznać wynagrodzenie (pkt VI) stosowne do wartości udziału w majątku stron (§ 7 ust. 1 pkt 10 Rozp. Min. Spr. z 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie ...). Koszty te, podobnie, jak koszty opinii biegłego, należało zaliczyć na rachunek Skarbu Państwa (pkt V) z racji nieznanego miejsca pobytu uczestnika i wątpliwej możliwości ich uzyskania.